

Wstęp

W szesnastym numerze rocznika „Edukacja Muzyczna” publikujemy pięć artykułów. Cztery pierwsze, zgodnie z przyjętym wcześniej założeniem, przedstawiamy w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej. Tekst ostatni natomiast tylko w języku angielskim, w którym artykuł ten został zgłoszony. Redakcja uznała, że tłumaczenie tej pracy na język polski nie jest konieczne, ponieważ nie wpłynie to znacząco na zakres jej dostępności.

Zeszyt otwiera tekst autorstwa **Moniki Karwaszewskiej** pt. *Teksty Psalterza Dawidowego w kompozycji intermedialnej Krzysztofa Knittla* – współczesnego polskiego kompozytora, pedagoga i improwizatora, profesora sztuk muzycznych i współzałożyciela Grupy Kompozytorskiej KEW. Autorka omawia cykl pieśni *Z głębokości wołam do Ciebie, Panie...*, który, jak nietrudno odgadnąć, powstał do tekstu Psalmu 130 *Psalterza Dawidowego*. Jest to pierwsza religijna kompozycja Knittla, a utwór, zdaniem autora, miał „wyrazić prawdę i siłę wiary”. Dzieło to zostało przeznaczone na chór i media elektroniczne. Głównym celem niniejszej pracy jest próba oceny, w jakim stopniu tekst psalmu wpłynął na konstrukcję i estetykę tego intermedialnego dzieła.

Kolejne dwa artykuły wiążą się częściowo z analizą stylo-krytyczną i wykonawczą utworów z udziałem gitary klasycznej jako instrumentu solowego. Pierwszy z tekstów, *Gitara w twórczości Edwarda Bogusławskiego*, napisany przez **Wojciecha Gurgula**, jest poświęcony dziełom śląskiego kompozytora, żyjącego i tworzącego w XX wieku. W dorobku E. Bogusławskiego utwory z udziałem gitary klasycznej to zaledwie trzy kompozycje przeznaczone na różne obsady wykonawcze, o czym informują ich tytuły: *Concerto per chitarra e orchestra*, *Trio per flauto, oboe e chitarra* i *Musica per chitarra solo*. Dwa ostatnie dzieła dotychczas nie zostały całościowo omówione w literaturze muzykologicznej, były jedynie wzmiankowane. Praca W. Gurgula przybliży wszystkie te kompozycje. Autor podejmuje w niej również próbę oceny twórczości gitarowej Bogusławskiego w kontekście polskiego współczesnego dorobku kompozytorskiego na ten instrument. Praca na temat twórczości E. Bogusławskiego nie jest pierwszą publikowaną na łamach naszego rocznika. Wcześniej ukazała się seria artykułów autorstwa Anny Stachury-Bogusławskiej: *Requiem Edwarda Bogusławskiego – tradycja i nowoczesność* (2005, nr 1), *Poszukiwanie własnego języka muzycznego. Dzieła wczesne Edwarda Bogusławskiego* (2009, nr 4), *Aleatoryzm i forma otwarta w twórczości Edwarda Bogusławskiego* (2011, nr 6), *Oblicza formy kon-*

certującej w twórczości Edwarda Bogusławskiego w latach 1968–1980 (2012), *Kompozycje na akordeon w twórczości Edwarda Bogusławskiego* (2013, nr 8).

Z kolei **Aleksandra Popiołek-Walicki** w artykule pt. *Przegląd repertuaru na duet gitarowo-fortepianowy w ujęciu historycznym od XVIII do XXI wieku* omawia literaturę muzyczną, która dedykowana jest tej niezwykle rzadkiej i przez to nietypowej fakturze wykonawczej. Autorka przeprowadziła szeroką kwerendę biblioteczną w celu poznania literatury przedmiotu oraz wykorzystwała w swojej pracy wiele danych, które uzyskała podczas wywiadów z kompozytorami. Jako praktykująca instrumentalistka w duecie gitarowo-fortepianowym *Walicki-Popiołek Duo*, omawia ten repertuar przede wszystkim z perspektywy praktyka-wykonawcy, koncentrując się na aspektach wykonawczych.

Вероніка Зінченко [Veronika Zinchenko] w pracy pt. *Typologia współczesnego baletu ukraińskiego – aspekt muzykologiczny*, przedstawia autorską typologię współczesnego baletu. Proponowana przez nią klasyfikacja częściowo opiera się na już istniejących typologiach baletu jako gatunku tanecznego, do których autorka włącza nowe kryteria podziału dotyczące *stricte* muzycznych aspektów spektakli baletowych. Przedstawiona klasyfikacja obejmuje dzieła baletowe kompozytorów ukraińskich z lat 1980–2020.

Autorką tekstu zamykającego niniejszy zeszyt jest **Наталія Сидір** [Nataliia Sydir], która przedstawia napisaną w języku angielskim pracę pt. *Ballade for Piano and Orchestra in the First Half of the 20th Century: Stylistic and Form-building elements*. Artykuł ma charakter przyczynkarski, a autorka koncentruje się na analizie porównawczej twórczych rozwiązań zastosowanych w gatunku ballady na fortepian z orkiestrą. Analizuje utwory kompozytorów różnych krajów, którzy tworzyli w pierwszej połowie XX wieku – takich jak: L. Różycki, G. Tailleferre, B. Britten, N. Medtner i I. Shamo. Przedstawia genezę tych utworów o romantycznym pierwowzorze, dokonuje przeglądu odmian gatunkowych oraz rozważa zasady budowy formalnej, określa także priorytety stylistyczne tego gatunku.

Marta Popowska – redaktor zeszytu